

Άλλη λύση για το θάνατο από την αναμονή του

Κλείστηκε στον εαυτό του και στην αυτονομία του εγώ του.

Αυτοετάφη.

Της Άννας Μαρίνη, Συγγραφέως

Και η αναμονή διακόπτεται. Όταν υπάρχει. Γιατί συνήθως δεν υπάρχει, έως αίφνης να μας επισκεφθεί, κάποια ημέρα πρώτη φορά κι απ' το αόριστο άγνωστο, να γίνει το βέβαιο άγνωστο.

Η εικόνα του σφραγίζει το νου: Το άψυχο σώμα ή το σώμα με την υποτυπώδη ζωή, το ανυπεράσπιστο στις επεμβάσεις. Τα βλέφαρα κλείνουν και σκεπάζουν τις κόρες που κινούνται από κάτω ψάχνοντας ίσως μέσα στο βαθύ σκοτάδι του εγκεφάλου. Black-out. Ύστερα σταματούν ολότελα την κίνηση.

«Μα όσοι άνθρωποι, τόσοι και θάνατοι: αιφνίδια αναρπαγή, φλόγα της αστραπής, πληγή θανατηφόρα, καύμα, νόσημα ανιάτο, σατανική εμπλοκή, πόλεμος, αυτοκτονία, άλλα ακατανόμαστα, αναρίθμητα για μικρούς και μεγάλους»[1]. Για όσους υποσιάζονται και όσους ανυπο- ψίαστοι χάνονται. Όσο γι αυτούς που μένουν,

«τι δόντια πρέπει (νάχουνε) για να μασήσουν τη θλίψη της βαριάς ταφόπετρας;». Τι ανημπόρια και απόγνωση μπρος στο ακίνητο πτώμα, τελεσίδικη καταδίκη του ανθρώπου.

-Πλάκα χρυσή, πλάκ' αργυρή, πλάκα μαλαματένια,

το γιό που έχασα, κοίτα μην το σγουριάστε.

Σα μήλο να μου το βαστάς, σα ρόδι να τον έχεις,

σαν ανοιχτό τριαντάφυλλο να τον κρατάς στο χέρι.

- Μήπως είμαι η μάνα του, μήπως η αδερφή του;

Εγώ είμαι η πλάκα η άνεμη, η πλάκα η σκουριασμένη,

που τρώω τους νιούς, που τρω' τις νιές, που τρω' τα παληκάρια,

θα φάω και το γιό σου το πολυαγαπημένο[2].

Η ρίζα της ανθρώπινης κραυγής μεταμφιεσμένη σε μυριάδες μορφές και φωνές διατρέχει όλη τη γη ανά τους αιώνες.

Ο άνθρωπος φτιάνει ειδών, ειδών πανοπλίες, κάστρα και τείχη για να προφυλαχθεί. Είναι αισιόδοξος στην αρχή, παίζει συχνά επικίνδυνα με το θάνατο, αλλά πάντα ξαφνιάζεται, όταν έλθει.

Με γελάσανε τα πουλιά της Άνοιξης τ' αηδόνια,

με γέλασαν και μου είπανε ποτέ δε θα πεθάνω.

Και φτιάνω το σπιτάκι μου ψηλότερ' από τ' άλλα.

Τώφτιαξα και το στέριωσα, κάθομαι κι αγναντεύω,

βλέπω το χάρο νάρχεται με τ' άλογο καβάλα[3].

Θέλει να ζήσει, μα είναι θνητός. Θέλει χωρίς τέλος τη χαρά, αιώνια την αγάπη, σταθερή την επιτυχία, αμάραντη την ομορφιά. Θέλει για πάντα κοντά του τους αγαπημένους.

«Δεν σε λησμονώ αγαπημένε μου. Η θύμησή σου είναι το βαρύ περιδέραιο που κλει το λαιμό μου. Θαρρώ πως δεν έχω πιο πάνω κεφάλι. Το πρόσωπό μου ... χώρισε από το κορμί, φωτάει μακριά σαν άστρο τη νύχτα του απείρου, όπου προσπαθώ να σε βρω εκτυλίσσοντας από το τέλος ανάποδα την ταινία της ζωής μου, που έπαψε να

προβάλλεται.»

Κείμενο γραμμένο σε τάφο, όχι βέβαια από την πεθαμένη, αλλά από τον άντρα της. Εκείνος δεν μπορεί ν' αποδεχθεί τη λήθη. Φαντάζεται πως εκείνη τον θυμάται κι έτσι συνεχίζει ο ίδιος να ζει. Την θυμάται κι εκείνη συνεχίζει να υπάρχει. Κι η μνήμη ωστόσο τελειώνει με το τέλος του ανθρώπου. Δεν είναι αιώνια. Όλα τελειώνουν, ο έρωτας, η ομορφιά. Όλα αλλάζουν. Θνητό το χέρι που κρατάς κι η αγκαλιά που σε ρουφούσε στη θαλπωρή της κρυώνει. «Κραταιά ως θάνατος η αγάπη», αυτή όμως γεννάει το χρόνο, το επερχόμενο τέλος. Το φως δεν έχει χρόνια, μα ο νεκρός δεν έχει μάτια.

Γιατί με ορίζεις σώμα θανάτου;

Πού είναι το άλλο μου σώμα,

ενός έρωτα άλλου, μιας άλλης ηδονής[4];

Πού είναι το αιώνιο σώμα του έρωτα; Πού είναι ο άνθρωπος με την αδιαίρετη δομή; Ο δημιουργός του τον έπλασε με τα στοιχεία της κτίσης, αλλά τον κάλεσε με την πνοή Του εκτός αυτής. Εκείνος όμως με την ελεύθερη επιλογή του ξαναγύρισε στον κύκλο της «αιώνιας επιστροφής». Εκτοτε περιπατεί στην έρημη χώρα.

Στον μικρό και το μεγάλο κόσμο η αρμονία πεθαίνει με κάθε θάνατο. Προσπαθεί ν' αποδράσει από τη νομοτέλεια που εδημιούργησε κι η προσπάθεια τον οδηγεί σε πολλαπλασιασμό των ξένων νόμων προς την αρχική του φύση. Φεύγει στ' αστέρια δέσμιος και δέσμιος της κατάρας επιστρέφει. Το μυστήριο της δημιουργίας του έγινε σκοτεινό πεπρωμένο. Κλείστηκε στον εαυτό του και στην αυτονομία του εγώ του. Αυτοετάφη.

Σώμα-σήμα-τάφος. Η κόκκινη έρημος των κυττάρων του χωρίς νερό. Εσπασε την επικοινωνία με την πηγή. Ο βασιλιάς επέλεξε τη δουλεία της ζωϊκής του φύσης. Η εικόνα του Θεού αμαυρώθηκε. Ο άνθρωπος μπερδεύτηκε μέσα στο κακό όνειρο της αυτονομίας του. Και τ' όνειρο μοιάζει ολοένα περισσότερο με την πραγματικότητα και η πραγματικότητα γίνεται όνειρο.

Κι εγώ μέσα στις συστροφές της ταραγμένης σκέψης,

σ' αντίμαχες ιδέες παραδομένος:

Ποιος στάθηκα, ποιος είμαι, τι θα γίνω; Δεν ξέρω καθαρά.

Κι άλλος σοφότερός μου ούτε κι εκείνος[5].

Μα είναι δυνατόν εκείνος που πλάστηκε για να υπάρχει, για να οδηγήσει όλη την κτίση μαζί με τον μικρόκοσμο του σώματός του στη θέωση, να καταλήγει σ' ένα πτώμα;

Μάταια δε σ' έπλασε ο Θεός,

μα εγώ αντιστέκομαι, μικρόψυχος στον ύμνο[6].

Ο άνθρωπος έκανε λάθος επιλογή και πήρε το δρόμο της αυτο-κτονίας. Η κτίση όλη τον ακολουθεί. Αλλά ό,τι σφραγίσθηκε με τη ζωή δεν γίνεται εις τέλος ν' αυτοεκμηδενισθεί. Το σχήμα μόνο του κόσμου τούτου παράγει, οι ποιότητές του και ιδιότητές του· ο ίδιος δεν θα παρέλθει. Θα πορευτεί κατά την ουσία του στην αιωνιότητα. Το σώμα μόνο είναι πτώμα. Αλλά αυτό δεν είναι ο άνθρωπος. Η ψυχή το αποχωρίζεται, εξαφανίζεται. Αλλά μήτε αυτή είναι ο άνθρωπος.

«ο πάλαι μεν εκ μη όντων πλάσας με

και εικόني σου θεία τιμήσας,

παραβάσει δε εντολής πάλιν με επιστρέψας

εις γην εξ ης ελήφθην,

εις το καθ' ομοίωσιν επανάγαγε,

το αρχαίον κάλλος αναμορφώσασθαι»[7].

Ο ίδιος ο θάνατος εγγυμονεί την ανάσταση. Τη νέα δημιουργία. Κάθε θάνατος περιέχει την δυνατότητα της ανάστασης. Αλλ' αυτή τη δυνατότητα την έδωσε ο άδειος τάφος του Χριστού. Άδειος κι από το σώμα κι από το πνεύμα. Ο Υιός του ανθρώπου πέθανε, ετάφη και αναστήθηκε. Το σώμα του βέβαια ήταν χρυσός καθαρός και δεν είχε ανάγκη να μπει στη μακρά διαδικασία της κάθαρσης των στοιχείων του και της ετοιμασίας για την ανάσταση. Απλά, η ζωή έκανε για λίγο σπίτι της τον τάφο κι έλυσε το βασίλειο του θανάτου.

«Η ζωή πώς θνήσκεις; Πώς και τάφω οικείς;

Του θανάτου το βασίλειον λύεις δε

Και του άδου τους νεκρούς εξανιστάς»[8].

Η αναμονή της νέας δημιουργίας είναι αναπόφευκτη για τον άνθρωπο, που με την

επιλογή της αυτονομίας, σώρευσε πολύ φθορά στη φύση του. Η νέα δημιουργία, όχι πια εκ του μηδενός, θα δώσει την καινή κτίση, όπου ο αναγεννημένος άνθρωπος θα περιπατεί συνομιλώντας πάλι με τον Υιό και Λόγο του Θεού, εκείνον που κέντρωσε τη ζωή στο ανθρώπινο σώμα. Ψυχή και σώμα σε αδιάρηκτη ενότητα θα εισέλθουν στην αιώνια Βασιλεία.

Μυστήριο ο θάνατος. Βίωμα προσωπικό και αμετάδοτο. Πιο πριν, μόνο ερωτηματικά εγείρονται: «Πώς θάνατι η ώρα εκείνη; Θα βρεθούμε σε δυό κόσμων το μεταίχμιο; Η μνήμη θα κρατήσει τις εικόνες; Και η ψυχή θα μείνει από το σώμα σφραγισμένη;»

«Δια της γνωστικής δυνάμεως» γνωρίζει η ψυχή τα ίχνη του δικού της σώματος, κι εκείνο αφήνει «σαν πάνω σε κερί» το αποτύπωμά της[9]. Το μυστικό της ζωής και του θανάτου το κατέχει Εκείνος, που δεν διαλύθηκε από το άγγιγμά του, που αναστήθηκε, ανέβηκε στον ουρανό και διαμένει ταυτόχρονα μαζί μας. Μας βγάζει από την εμπλοκή μας στην ανακύκλωση του χρόνου.

Λαμβάνοντας το ανθρώπινο σώμα το ένωσε με το Θεό, και άνοιξε πάλι για την ανθρώπινη φύση τους κρουπούς της θείας ζωής. Ο θάνατός του απόκάλυψε τη ζωή, ενίκησε τη θνητότητα. Θυσίασε τη ζωή του, αλλά την ξαναπήρε. Μέσα στο σώμα του, που νεκρώθηκε για μια στιγμή, νεκρώθηκε ο θάνατος.

Δια θανάτου το θνητόν,

δια ταφής το φθαρτόν μεταβάλλεις.

Αφθαρτίζεις γαρ θεοπρεπέστατα,

απαθανατίζων το πρόσλημα[10].

Αυτό το ιστορικό γεγονός έκανε πραγματικότητα την ελπίδα της αιώνιας ζωής. Ο θάνατος έγινε κοίμηση κι ο Βασιλιάς θα ξυπνήσει μια μέρα την κοιμισμένη πριγκίπισσα και θα την οδηγήσει στο νυφικό θάλαμο και στο γαμήλιο δείπνο. Όλους μας περιλαμβάνει ο νους Του, παρελθόντες, παρόντες και μέλλοντες. Καθένα μοναδικά και όλους μαζί μας γεννά η αγάπη Του στη Βασιλεία του, στην Εκκλησία Του. Μας τρέφει με το αναστημένο σώμα Του και αίμα Του, έρχεται. Είναι ο πάντα Ερχόμενος δια του Αγίου Πνεύματος. Μας συναντά και ζωντανούς και «κοιμισμένους». Όπως πήρε στα χέρια Του μετά την κοίμησή της την μητέρα Του, έτσι παίρνει και μας, όταν τον γνωρίσουμε με την πίστη και ανταποκριθούμε λίγο στην αγάπη Του.

«Είναι αλήθεια, ακόμα πεθαίνουμε...», αλλά δεν παραμένουμε στο θάνατο, διότι

στον άδη της ανθρώπινης φύσης κατέβηκε ο «Αναβαλλόμενος το φως ως μάτιον».

[1] Άννα Μαρίνη, Μαζί του προς Ιεροσόλυμα, ποιήματα, εκδ. Νεκτ. Παναγόπουλος.

[2] Χρονικά των Τσακώνων, τόμος Η΄, Αθήνα 1987

[3] Στο ίδιο.

[4] Α. Μαρίνη, Αρτοποιήματα, εκδ. Αρμός, 1998

[5] Γρηγορίου Ναζιανζηνού, Ποιήματα, μεταφρ. Ι. Νικολαΐδη, εκδ. Σύλλογος ο 'Απ. Πάυλος', Θεσσαλονίκη 1986, σελ.41

[6] Στο ίδιο.

[7] Νεκρώσιμος ακολουθία

[8] Εγκώμιο από τον Επιτάφιο της Μ. Παρασκευής.

[9] Περί ψυχής και Αναστάσεως, Αγίου Γρηγορίου Νύσσης, PG 46, 76-77.

[10] Τροπάριο, ε΄. Ωδής, της πρωίας του Μ. Σαββάτου.

Πηγή: synodoiporia.gr